

SLOVENSKI NAROD.

(zbija vsak dan zvečer, iziromi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Davčne olajšave za Ljubljano.

Na Dunaju, 23. maja.

Včeraj je davčni odsek razpravljaj in sklepal o načrtu zakona, s katerim se dovoljujejo davčne olajšave za nove stavbe in prezidavanja vsled potresa v Ljubljani in okolici.

Načrt določa 25letno oproščenje od hišno-najemnega in hišno-razrednega davka: a) za hiše, katere se morajo do cela podreti in se na istem mestu zopet sezidajo; b) za hiše, katere se morajo deloma podreti, bodisi do tal, bodisi posamezna nadstropja, in se le-ti deli zopet sezidajo. V slučaju a) se nahaja še določba, da te nove stavbe uživajo oproščenje, če se tudi na razširjeni podlagi, torej v dvorišče ali vrt zgrade.

Dalje določa načrt, da tisti hišni posestniki, kateri zaradi reguliranja in zdravstvenih razmer ne smejo na ravno istem prostoru več zidati, zadobé to ugodnost tudi za stavbe, katere zvrše na drugih mestih v istem obsegu (in demselben Umfange), katera utesnitev pa ne velja za zidanje v visočini.

Dalje se pooblašča finančni minister, da dovoli stavbam, pri katerih so bile potrebne bistvene poprave (wesentliche Bauherstellungen), katere pa ne spadajo pod prejšnje določbe, oproščenje davka do treh kvartalov l. 1895. in oproščenje od davka ali podaljšanje davčne prostosti do 5 let.

Uvaževaje sklep mestnega sveta ljubljanskega, da bi se podelila 25letna prostost davka tudi za vse druge nove stavbe, ki se zvrše v mestni občini ljubljanski do 31. decembra 1900, stavil je posl. P o v š e po dogovoru s slovenskimi poslanci predlog, da se ta davčna prostost dovoli, toda ne za 25, ampak samo za 18 let, in da bi se davčna prostost do 18 let dovolila tudi novim stavbam, katere še niso izvršene. — Pri tem predlogu ga je živo podpiral drugi slovenski član tega odseka, posl. Ro bi č. Občno se je proti tem določbam sprva upiral odsek, kažoč, da so potem oškodovani po potresu prizadeti hišni posestniki, ter da ni povoda za to razširjenje davčne prostosti. Ko pa se je naposled finančni minister P l e n e r izjavil, da na odgovornost mestnega zastopa ljubljanskega nima pomisleka proti tem do-

ločbam, sklenil je odbor soglasno, da pritrdi prvemu delu predloga, ter je izjavil, da na stavbe, katere so se pred potresom začele, a še niso izvršene, se že vladna predloga ozira. Ni dvojbe, da tem sklepom pritrdita tudi zbornici poslanska in gospodska. Tako bi bila jedna silo važna akcija državnega zbora za prenovljenje Ljubljane dognana. — Pripomniti nam je, da slovenski poslanci niso odobrvali 25letne prostosti od davka za stavbe, ki niso proizročene po potresu. S tem bi se preveč oškodovali po potresu prizadeti hišni posestniki, utegnili bi se s tem tudi razviti stavbeno delovanje v toliki meri, da bi ne bilo v razmerju s potrebami in normalnim in zdravim razvitkom Ljubljane in katero bi skoro gotovo ne bilo v korist slovenski Ljubljani. Z davčno prostostjo do 18 let se pa tem neprilikom v okom pride. Ta prostost ne oškoduje znatno hišnih posestnikov, ter ob jednom pospeši normalno in ne preobširno stavbeno delovanje v obče, katero je v Ljubljani potrebno, da pridemo do boljših razmer za stanovanja.

Katastrofa

Poviševanje najemnin.

Čedalje bolj se množe pritožbe gledé poviševanja najemnin. Velika večina hišnih posestnikov niti ne misli na povišanje, a nekateri posamičniki izkoriščajo brezsrčno splošni položaj za svoj žep. Nekateri teh hišnih posestnikov, ki so najemnino povišali, špekulirajo tako, da bodo vso svojo škodo zvalili na stranke, s tem pa, da bodo dobili eventualno brezobrestno posojilo in oproščenje davka, naredili še dobiček. Očitno je, da se mora to preprečiti, ker bi bil za mesto hud udarec, če bi premožnejši krogi svojo škodo natovorili siromašnejšim strankam. Stanovanja so bila že doslej nečuvno draga, in dolžnost merodajnih krogov je, skrbeti za to, da se najemnine prej znižajo nego zvišajo. Velike važnosti je v tem oziru sklep davčnega odseka drž. zbora, o katerem poročamo na drugem mestu, da bodo namreč deležne 18 letnega davčnega oproščenja vsa poslopja, ki se zgrade tekom petih let v Ljubljani in ne stoje na mestu po potresu poškodovanih poslopij. Upati je, da se bo s tem privabil kapital iz branilnic, da se bo torej

več novih hiš sezidalo, kakor sicer v normalnih razmerah, a to še ne bo zadoščalo. Da se najemnine ne bodo pretiravale, za to je sploh le jedno sredstvo na razpolaganje. Vlada naj pri delitvi podpor in brezobrestnih posojil zahteva od vsakega, kdor hoče biti deležen te dobrote, naj se zaveže, da — recimo tekom petih let — ne bo povišal najemnine. Kdor je to že storil, temu naj se odreče posojilo in podpora. Namen državni podpori je, pomagati hišnim posestnikom in preprečiti, da bi morale stranke plačati škodo, katera je zadela posestnike, zato pa tudi naš nasvet ni krivičen. Tekom petih let bodo postavljena vsa poslopja, ker pozneje zidana poslopja ne bodo več deležna davčnega oproščenja in tedaj se bo potem proste konkurence uravnala najemnina. Po naši sodbi bi se na ta način ne zgodila nikomur krivica in zagradelji priporočamo svoj predlog dež. vladi na uvaževanje.

Cene za stavbena dela.

Dasi se je naselilo v Ljubljani več novih stavbenih podjetnikov in deluje tu pri stavbah nad 3000 delavcev, se cene za stavbena dela še vedno niso znižale, še vedno ni upati, da postanejo zopet normalne. To je povod, da se marsikdo ne upa popravljati svojega poslopja, tako da bomo po zimi najbrž v veliki stiski za stanovanja tembolj, ker na zgradbo novih poslopij ne misli letos še nihče. Pozivi v raznih listih, naj bi se naselilo pri nas kaj več unanijih podjetnikov, so imeli le deloma uspeh, vrh tega pa upliva na cene tudi to, da vlada še vedno pomanjkanje delavskih sil. Skrbeti bo torej za to, da ne pride v Ljubljano samo še nekaj stavbenih podjetnikov, ki bodo podjetnikom delali konkurenco, nego tudi kolikor možno delavcev. Znižanje cen za stavbina dela je največje važnosti, zakaj če se ne doseže, si zadolženi hišni posestniki ne bodo opomogli, pa naj dobé še toliko drž. podporo.

Govorica.

Govori se, da se je sinoči ob 11. uri 42 minut čutil jako rahel sunek, a moral je biti že izredno rahel, ker je le malo takih, ki pravijo, da so ga čutili.

Komis. pregledovanje poslopij.

Glasom komisijskih zapisnikov morajo se nadalje podreti: hiša in gospodarsko poslopje Ivana

Listek.

Povračilo.

(Povest V. P. Želihovske. Iz ruščine preložil J. Mandelj.) (Dalje.)

Od grofa Nikolaja Konstantinoviča Radomskega, sinu njega v

Peterburgu. (Brez čisla.)

Dragi moj Aleksej! Hvala ti za lepo pismo. Da, jaz sam se jako radujem, da so moje nadležne vizije prešle. Radujem se, da so i z ozirom na tebe, golobček moj, uspokojile se moje mučiteljne fantazije ... Vidiš, ti si me nekako spominjal ... toda ne ti, ampak tvoje oči. Vender ne morem, ne morem še o tem govoriti ...

Kakor vidiš, sem sam in dasi mi branijo pisati, vender me vleče pogovoriti se s taboj ...

Ne bom omenjal tega ... dasi bi rad razložil ono strašno dejanje.

To ni bil zločin, to bila je blaznost, ker sem bil nesrečen ... Ne! Ne morem še. Pozneje! ... A sedaj golobček ... Čakaj ... kaj sem že hotel? Kaj mi je bilo na jeziku? ... Ah da, že vem!

Strašno, strašno zanima me videti tvojo sliko in prečitati poslednjo knjigo ... Ona je baje že

gotova? Ne govori mi nič o sujetu, ker jo potem berem z večjim zanimanjem.

Tudi me radosti, da čitam in vidim vse ob jednom. Kako je to originalno, da si zajedno k sliki napisal i poemo. In nazvanje „Usodni trenutek“, kako efektno! Kaj mu je vsebina? Toda ne, ne. Ne piši ničesar o tem, saj vidim kmalu sam. Radujem se, da si tako srečno končal svoje delo in je že izstavil v svojej delavnici ... Daj Bog tebi uspeha, dragi moj.

Utrujen sem ... Do svidenja Aljoša. Blagoslovjam te, dete moje.

Oče tvoj, ... bolen, nesrečen, a gorko tebe ljubeči

N. Radomskij.

Aleksej Radomskij markizi de Šatave.

S. Peterburg 2. decembra 187* l.

Zadnji svobodni večer, draga moja prijateljica, hitim še nekoliko z vami pobesedovati.

Jutri zjutraj pridejo moji in ne vem, kdaj se bodem mogel utrgati, da vam zopet pišem, ker sem se odločil posvetiti očetu ves svoj prosti čas. Vi ne verjamete, kako mi je postal on mil in drag! ... Je-li bolezen ali najina dolga ločitev ali pak njegova vzbujajoča se dobra očetovska čuvstva kriva tega — ne vem; verjetno je, da vse to skupaj

uplivalo je name, kakor upliva pomladansko solnce na zimski sneg. Čutim, da se je skorja krog mojega srca jela tajati in da kmalu zgine v toplem čuvstvu vzbudivše se sinove ljubezni.

Uverjen sem, da odsihmal vse potrpežljivo prenesem, tudi ko bi se povrnila ona meni sovražna čuvstva očetova, katera so bila kriva, da sem se odtrgal od družine.

Vsekako bil bi manj občuten za nezasluženo črtenje njegovo, da bi ne bila razdražila mene že prej neutemeljena hladnost in antipatija do mene od strani matere.

Sicer pa, čemu se vračam zopet k tem, ko je vam vse to znano in ne potrebujete mojega opravičevanja. Nadejam se, da bode izkustvo Šarko in moja lastna razumnost preprečila ponovitev onih neznosnih razmer.

V obče občutim v sebi večjo spremeno. V meni je nekako spokojstvo, nekaka gotovost meječa z ravnodušjem, da ne rečem s fatalizmom. Sam ne vem, kako je to, da čutim to veliko spremeno od tedaj, ko sem dovršil svojo dvojno nalogo — dokončal svojo poemo „Usodni trenutek“, a sliko dejal v okvir in postavil v svoji delavnici, da počaka tam do razstave.

Anžiča v Hradeckega vasi št. 15; hiši Margarete Perdan in Marije Rihar ter gospodarsko poslopje Josipa Muzloviča tudi v Hradeckega vasi.

Darila.

Mestnemu magistratu ljubljanskemu došla so nadalje sledeča darila: Mestni svet na Dunaju zopet 10 000 gld.; mestno županstvo v Jičinu zbirko 255 gld. 62 kr.; administracija časopisa „Narodne Novine“ v Zagrebu nadaljnjo zbirko 120 gld.; gospod A. Lavrenčič v Št. Petru na Krasu kot čisti dohodek v ta namen prirejene veselice tamošnje čitalnice in gasilnega društva 105 gld. 17 kr.; mestno poglavarstvo v Karlovcu 100 gld.; posojilnica v Radovljici 100 gld.; slovensko bralno društvo v Trzinu kot čisti dohodek v ta namen prirejene veselice 50 gld.; tiskarna M. Neumann na Dunaju (po tukajšnji tvrdki Gričar & Mejač) 50 gld.; pevsko društvo „Danica“ v Sisku 40 gld.; občinski urad v Črni na Koroškem zbirko 31 gld.; gospod Josip Vacek v Bysicah kot čisti dohodek v ta namen prirejene dramatične predstave 25 gld.; gospod Ch. Leubner v Kunnersdorfu 10 gld.; gospod I. P. Frenay v Mainz 10 mark; neimenovan na Dunaju zbirko 5 gld. 50 kr.; gospodična Josipina Schirnhofer na Dunaju zbirko 3 gld. 50 kr.; neimenovan na Dunaju zbirko 3 gld. 20 kr.; neimenovan na Dunaju zbirko 3 gld.; gospod Josip Gruber, pekarski mojster v Opatiji, vnovič 2 vreči kruha.

Uredništvu našega lista so poslali: Sl. narodna društva v Idriji 166 gld. (po gospodu Dragotinu Lapajnetu) kot prebitek veselice prirejene na korist po potresu oškodovanim ljubljancem. — Firma J. in C. Kimmel v Temešvaru (po gosp. Fr. Seunig in Comp. tukaj) 50 gld. — G. Anton Vidovič v Kamanju 3 gld. „nesrečnikom v Ljubljani“. — Skupaj 219 gld.

Čehi za Ljubljano.

Damsko pevsko društvo „Slávy Deera“ v Jindřichovem Hradci priredi dne 25. t. m. koncert v korist po potresu prizadetih ljubljanskih prebivalcev.

V Ljubljani, 24. maja.

Celjska gimnazija. Sedaj „Neue Fr. Presse“ naravnost priznava, da se dvojezično gimnazijo v Celju dovoli. Proti njej bodo pač glasovali nemški nacionalci in zedinjena levica, a bodo ostali v manjšini, soditi po dosedanjih sklepih raznih klubov. Slovenski poslanci odklanjajo vsak posredovalni predlog in vsekako hočejo, da se dovoli ta gimnazija v Celju. Zanj so baje pridobljeni Poljaki. Graška „Tagespost“ je jako nevoljna, posebno jej ne ugaja, da levica ne misli iz vse stvari izvajati nobenih konsekvencij. Straši, da bi odstopila pl. Plener in grof Wurmbrand. Glede prvega se graška tetka pač moti, poslednjega bi se pa že levica sama rada odkrivala in bi nič ne pogodil, če odstopi. Vprašanje je pa, če kaj levičarjev vsled tega izstopi iz koalicije, ker sedaj, ko ima priti na dnevni red volilna reforma, je vladi ležeče na vsakem glasu. Čehi in moravski Nemci se pač za vso stvar ne bodo dosti zmenili, na Štajerskem pa namški liberalci nimajo dosti izgubiti.

Imunitetni odsek je, kakor smo že poročali, odklonil zahtevo deželnega sodišča v Zadru, da se

izstavi sem jo jako primerno, zastavi odsvodi zelenjem, tako da se vidi prizor v istini v lesu.

Utiš je udivitelno naraven ... To kar pravim ni samohvala, baharija, ampak navajam ono, kar govore drugi.

I mene samega vznemirja včasih to živo lice, osobito pogled umirajočega.

Popolnoma prav me opozarjate na slabe očetove živce. Slike mu tudi nikakor ne pokažem poprej, dokler se ne preverim, da mu je morem brez opasnosti za njegovo zdravje ... Najprej pokažem je materi in se posvetujem z doktorjem; saj je vaš prijatelj Maubrec izkušen zdravnik. Na vsak način seznanim očeta na prvo se svojo poemo, čitaje jo v odlomkih à petites doses in tako pripravljen na to, kar bode videl na platnu, pokažem mu slednjič pooslobljenje zadnjega trenutka.

Nekaj vas še poprosim, dobra moja prijateljica! Pozabite in ne spominjajte me nikdar o tem, kar sem vam pisal o svojem dvojniku. Sezgite ta pisma.

Kako rad bi izbrisal iz spomina, tako iz vašega kakor iz svojega ono strano epizodo, katero moram pripisovati odločno svojim vznemirjenim živcem in bujni fantaziji.

(Dalje prih.)

dovoli kazensko postopanje proti poslancu Biankiniju. Ta poslanec je dne 4. oktobra 1894 imel pri otvorjenju hrvatske čitalnice v Oltru govor, kateri se je ponatisnil v „Narodnem Listu“. Državni pravdnik je našel v tem govoru poniževanje državnih oblasti in hujskanje proti zaderski občini zaradi njenega uradovanja, nadalje hujskanje k sovražnostim proti postavno priznanim korporacijam in proti posamičnim slojem prebivalstva v Zadru, kateri italijanski govore, in sploh hujskanje prebivalcev države k razporom. Imunitetni odsek se je temeljito pečal s to stvarjo in se izrekel proti izročitvi. Odsekovo poročilo, katero je sestavil posl. Ferjancič, naglašja, da je tukaj stvar drugačna, nego v drugih slučajih, ko se zahteva izročitev. V drugih slučajih se izročitev zaradi tega ne more odreči, ker sploh šele preiskava in obravnava more odločiti, če je kaj kaznjivega. Državni zbor pa tega sam ne more meritorično presoditi. Drugače je pa tukaj, ko imamo tiskan govor pred seboj in lahko razvidimo, če je v njem kaj kaznjivega. Poslanec Biankini se dolži hudodelstva motenja javnega reda in pregreška hujskanja k sovražstvu in zaničevanju. To so dolžbe, ki se dajo po vplivu političnega toka različno tolmačiti. Odsek ni našel v tem govoru nič kaznjivega. Če je gospod Biankini svojim poslušalcem razlagal koristi, ki bi jih imeli, če se odločijo od zaderske občine in osnujejo svojo, če je grajal, da zaderska občina občuje v italijanščini s svojimi hrvatskimi občani, če je trdil, da italijansko mestno prebivalstvo nima nobenega pojma za potrebe mastne občine, to še ni hujskanje proti neki narodnosti ali zakonito priznani korporaciji. Če se nadalje ta poslanec poteguje za hrvatsko državno pravo, ki bi se uresničilo v okviru avstro-ogerske države, še ni hujskal proti ustavi, ko ni priporočal nezakonitih sredstev. Če je poslanec Biankini na drastičen način slikal nepovoljne gospodarske razmere v Dalmaciji, tudi ni hujskal proti državni obliki ali državni upravi. Kritika Biankinijeva je bila ostra, a kaznjiva pa ni. Parlament ima dolžnost varovati ustavne pravice, mej drugim tudi pravico svobodnega izražanja mnenja in zatorej je odsek priporočal, da se zahteva zaderskega deželnega sodišča odkloni.

Poljščina v Bukovini. Poljski klub je storil korake v varstvo poljščine v Bukovini. Poslal je k ministru notranjih stvari in k učnemu ministru dva člana, da sta naznanila poljske želje. Ministra sta se izjavila, da se vsa stvar skrbno proučava in se bode v kratkem kaj ukrenilo. Želeti bi pač bilo, da se poljski klub tudi spomni Poljakov v Šleziji. Če se Poljakom v Šleziji hudo godi, je pač mnogo kriv poljski klub, ki iz oportunistične politike ni storil odločnih korakov.

800letnica križarskih vojen. V Clermond-Ferrandu se je nedavno slavila osemstoletnica križarskih vojen. Cerkvene slovesnosti sta se udeležila dva kardinala, potem štirideset škofov, nekaj sto duhovnikov in več tisoč vernikov. Dominikanec Monsabré je v propovedi pozivljaj vso Francijo na križarsko vojno proti brezbožnikom, izsesovalcem in prostožidarjem. Pozivljaj je škofo, da se udeležijo križarske vojne 19. stoletja pod poveljstvom slavnega in vrlega kapitana Leona XIII. Vsi se za našamo na vas škofo, rekel je, kajti brez škofov se ne moremo boriti, ne zmagati. Pozivljaj je škofo, da dajo vzgled za upor, da se postavijo kot vojaki vere, zamene škofijsko kapo s čelado, škofijsko palico z mečem. Škofje morajo zopet dobiti nekdanji pogum proti sovražnikom Kristusovim. Okrog škofov se bode zbrala duhovščina polna gorečnosti, potem pa inteligentni, pogumni, uplivni in udani lajki; ko bode zbrana velika vojska križarjev, treba je le vzdigniti zastavo, sveti križ. Pozivljaj je škofo, da se vzdignejo in vodijo čete v boj, kajti Kristus mora vladati. — Ta pridiga je bila očividno naperjena proti tistim krogom, ki sedaj vladajo v Franciji.

Kriza v Belgiji. Belgijski minister unanijih stvari grof Merode je odstopil, ker je zbornični odsek zavrgel predlogo o prisvojenji kongijske države. Kralj se je izjavil, da se ne upira temu sklepu in se zadovolji, če se spojenje kongijske države odloži do 1900. leta. Ministri so sprva hoteli vsi odstopiti, a pozneje se pa le odločili še, da ostanejo razen ministra unanijih stvari. Dvomi se pa, da bi se vlada mogla dolgo držati, ker je krono in državo kompromitovala v inozemstvu, ko je predložila predlogo, predno si je zagotovila večino.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. maja.

— **(Občinski svet ljubljanski)** imel bode jutri ob 11. uri dopoludne javno sejo. Na dnevnem redu je mej drugim poročilo o ustanovitvi stavbinske banke ter o zgradbi barak.

— **(Začetek šol)** Naučno ministerstvo je v polnem obsegu potrdilo sklepe kranjskega deželnega šolskega sveta glede pouka na srednjih in ljudskih šolah v Ljubljani, kateri sklep smo svoj čas priobčili. Kdaj se začne pouk, se določi te dni.

— **(Olepšanje mesta.)** Tako imenovani trikot, to je one hiše, ki leže mej Kolodvorskimi in Prečnimi ulicami ter Št. Petersko cesto, ki je bil dosedaj nepremagljiva zapreka regulovanju omenjenih ulic ter olepšanju onega zapuščenega dela našega mesta, utegne vendar le kmalu pasti. Vsled potresa, ki je na letošnjo veliko nedeljo tako grozno opustošil Ljubljano, poškodovane so bile tudi hiše v omenjenem trikotu tako hudo, da jih je večinoma treba podreti ali vsaj temeljito prezidati, izvzemši le v Prečnih ulicah ležečo hišo stotnika Kastla. Zaradi tega sprožila se je misel, bi-li ne kazalo, hiše v omenjenem trikotu sedaj odkupiti in odstraniti ter tamošnji prostor porabiti za javne nasade. V tej zadevi podala se je v sredo popoldne mestna komisija, obstoječa iz magistratnega in stavbinskega odseka občinskega sveta ter iz odseka za olepšavo mesta na lice mesta in se je konečno soglasno vzprejel predlog obč. svet. Hraskega, naj se magistratu naroči, da zaradi odkupa stopi takoj v dogovor z dotičnimi hišnimi posestniki. Ako se posreči, izvesti ta projekt, dobil bode tudi oni del mesta prijaznejše lice.

— **(Občni zbor dijaške in ljudske kuhinje.)** Dijaška in ljudska kuhinja v Ljubljani imela je v sredo zvečer pod predsedstvom g. stotnika Hübschmanna na svoj letošnji občni zbor, katerega se je udeležilo nad 30 društvenikov. Po primernem nagovoru predsednika prečital je društveni zapisnikar g. E. Lah svoje poročilo, kateremu povzamemo, da je bilo društveno delovanje v pretečenem društvenem letu jako živahno in plodovito. Zasluge za to imajo pred vsem čestite dame, v prvi vrsti gospe Ahn, Fleischmann, Hoffmann in Hübschmann, poleg njih pa tudi vse ostale dame, ki so se zlasti v dnevih potresa neumorno trudile, izvrševati težko nalogo društva. V preteklem letu se je razdelilo 94.402 porcij in 82.220 kosov kruha po znižani ceni; poleg teh pa še 9896 porcij 32 revnim in vrednim dijakom brezplačno. Število društvenikov (250) je še vedno veliko prenizko z ozirom na važni in blagi smoter društva; le subvencijam (deželni odbor, kranjska hranilnica in mestna občina) in privatnim podpornikom (dr. Kotnik in Traun) ter onim dobrotnikom, ki so društvo podpirali z brezplačnimi viktualijami, se je zahvaliti, da je društvo denarno še vendar primeroma dobro shajalo. Dnevna frekvenca je znašala po 300 do 350 ljudi, ob dnevih potresa pa se je zvišala na 2000. Da so vsi ti ljudje dobivali brezplačno hrano in da jo še dobivajo, zahvaliti se je blagodušnosti kranjske hranilnice. Umrlo je prošlo leto 6 društvenikov, pristopilo 17, odpalo pa 9. Poročilo blagajnika g. dr. Stareta povzamemo, da je imelo društvo v preteklem letu 7534 gld. 98 kr. dohodkov in 6872 gld. 84 kr. troškov, torej 662 gld. 14 kr. prebitka in pa 5277 gld. 35 kr. premoženja. V imenu revizijskega odbora predlagal je g. F. Bradasčka, da se da odboru absolutorij, kar se je odobrilo. Soglasno se potem zopet izvolita stari odbor in revizijski odsek; le namesto g. pl. Radiceve, ki je iz Ljubljane odšla, izvoljena je bila v odbor g. F. Hoffmannova v priznanje velikih zaslug, ki jih ima za društvo. V hvaležno priznanje dobrotljivosti, katero je kranjska hranilnica leto za letom in posebno zadnji čas izkazovala društvu, izvolil je občni zbor njenega predsednika g. J. Luckmanna soglasno društvenim častnim članom. S tem je bil občni zbor sklenjen. Koj potem je imel odbor sejo ter se je konstituiral tako le: g. Hübschmann predsednik, g. Dreise podpredsednik, g. dr. Stare blagajnik, g. E. Lah zapisnikar, g. O. Dolenc ekonom, g. T. Hübschmannova predstojnica kuhinje in g. K. Ahnova njena namestnica.

— **(Domobranci in ljudska kuhinja.)** Javili smo, da se je domobrancem prepovedal obisk ljudske kuhinje. Zgodilo se je to na podlagi nekega ministerskega ukaza iz l. 1876., za kateri ukaz se veliko let ni nihče brigal in bi se tudi najbrž

sedaj ne bil, da se to od neke strani ni zahtevalo. Kantiner v domobranci vojašnici Fr. Popp nas prosi objaviti, da se on ni pritožil, da premalo zasluži. Faktum je, da domobranci niso zadovoljni s kantino.

— (Nepazljiv voznik.) Danes zjutraj peljal je nek voznik gramoz iz Čevljarskih ulic proti Bregu ter pri tej priliki z vozom zadel ob deblo, s katerim je bila podprta hiša katoliške družbe; deblo padlo je na tla ter poškodovalo voznika, k sreči ne težko. Ker drugih ljudi ni bilo blizu, ni se pripetila daljnja nesreča. Vsakako pa je treba voznikom več pazljivosti, ker bi bila sicer nevarnost za pasante velika.

— (Nesreča.) Včeraj popoldne padel je pet let stari otrok Makso Dakš iz Cerkvenih ulic v Gradašico, ki je vsled zadnjega deževja še vedno precej globoka. K sreči opazil je to še o pravem času tesarški pomočnik Miha Baloh ter otroka še živega potegnil iz vode.

— (Cene in mezde v Ljubljani l. 1524.) V zadnjem sešitku „Izvestij muzejskega društva“ čitamo o mezdah in cenah l. 1524. naslednje zanimive podrobnosti: Dne 26. marca 1511. je razrnil potres deželno hišo (Landhaus) v Ljubljani. Dne 3. maja 1524. je pa nastal požar, ki je vpepelil ves Novi trg in z njim tudi deželno hišo. Po pravo te hiše so izročili po požaru stanovi deželnemu pisarju Volbanku Schwarzu, stanujočemu „im Muesheusl“. Zanimiv je njegov račun, iz katerega naj posnamemo, po čem so bile l. 1524. v Ljubljani stavbene tvarine in po koliko so imeli delavci mezde. Vsa vožnja lesa iz Mestnega Loga (Stadtforst) je stala 40 kr.; gozdarju so dali za pijačo 8 kr.; Slavec in Schrot sta šla na Vrhniko po droge ali late (ladn) za 20 kr.; tesar je zaslužil na dan po 9 kr.; navadni delavec po 5, včasih tudi le po 4 ali 3 kr.; zidarski mojster Anton je podrl 1 obok in zaslužil 30 kr., v Kranju se je kupilo III lat po 5 kr., mitnina je od njih v Kranju znesla 6 kr. in 1 vinar, ter vožnja v Ljubljano 1 gld. 23 kr. in 1 vinar, drugod je dobil dež. pisar 499 lat (à 2 šilinga) po 9 gld. 30 kr. 1 šiling, vozniku ki jih je prepeljal in obelil, je dal 9 kr.; drevesca so bila po 2 do 10 kr., 2 hrasta za vodnjak sta veljala pri Klementu v Kosarjih 20 kr. in 13 debelih drogov za vodnjakovo kolo po 4 kr.; 100 opek v Bistri 1 gld. 20 kr. in prevožnja 26 kr.; 100 žeblicev skodlarjev (Scharnegl) je stalo 4 kr., 100 bartnovglov (Wartnegl) 6 kr., in 100 latovcev (Latnegl) 6 kr., prve vrste se jih je porabilo 800, druge 400 in zadnje 500; Baltazar Sigestorfer v Loki mu je poslal 1650 škodlic (Schiutl) za 8 gld. 9 kr. (100 = 52 šilingov). Postrojenje dež. hiše je stalo 63 ren. gld. in 40 kr. — 1 gld. je imel tačas 60 kr. ali 105 šilingov; 1 krajcar pa 5 četrtakov (Vierer) ali 4 vinarje ali 1.75 šilinga.

— (Osobne vesti.) Profesor na novomeški gimnaziji Fran Novak je premeščen v Kranj, suplent na kranjski gimnaziji Valentin Korun je imenovan definitivnim učiteljem na tem zavodu.

— (Pevsko društvo v Šturiji) priredijo prihodnjo nedeljo dne 26. maja na prostorišču g. Ivana Šapla veselico v prid Ljubljani in okolici. Vzpored je jako zanimiv. Začetek točno ob 4. uri popoldne, na to prosta zabava s petjem moškega in mešanega pevskega zbora šturskega. Vstopnina 20 kr., sedež 30 kr. Z ozirom na blagi namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

— (Gradbe) V minulem letu se je na Kranjskem stavilo 640 novih zgradb, 209 poslopij se je prezidalo, 121 dozidalo in 32 povzdignilo, 46 poslopij pa se je adaptiralo.

— (Zdravstveno stanje.) V Stari Sušici je zbolelo dozdej za otrpnenjem tilnika 6 oseb v starosti od 15—22 let, izmed katerih so umrle 3, ozdravela pa 1. Bolnika sta torej še dva. — V kočevskem okraju se osepnice še vedno razširjajo v raznih vaseh, vendar niso nevarne, ker je v poslednjih 14 dneh umrla samo jedna oseba. Vsega skupaj je dozdej zbolelo 85 oseb, izmed katerih jih je ozdravelo 54, umrlo pa 7, bolnikov je torej zdaj še 24. — Tudi v Dragi v črnomaljskem okraju so se pokazale osepnice in je zbolelo 10 oseb, izmed katerih je jedna umrla. Storilo se je vse potrebno, da se bolezen ne razširja.

— (Slovanski koncert v Gradci.) O koncertu, ki se je vršil dne 13. t. m. v Gradci v prid po potresu ponesrečenemu prebivalstvu Ljubljane in okolice, je priobčil „Grazer Volksblatt“ tole kritiko: dobrodelni koncert dne 13. t. m. je imel lep umetniški in materijalen uspeh. Cela priredba je imela slovanski značaj. Lepo in duhovito izvedena ouvertura k operi „Teharski plemiči“ domačega skladatelja dr. B. Ipavca nas je zelo zanimala. Vojaška godba št. 7 pa je pod vodstvom g. kapel-

nika Fridricha izvrstno igrala. Gospod Jos. Karl Tertnik dvorni operni pevec iz Draždan je s krasnim glasom in res umetniško dovršenostjo pel nekaj Nedvedovih in Vilharjevih pesnij in veliko arijo iz Méhulove opere „Jožef in njegovi bratje“. Gosp. kapelnik Albin ga je ukusno spremljal. Gospodična Freudenreich je jako lepo pela več Zajčevih pesmij in sicer s spremljevanjem orkestra, dirigent gospod stud. iur. Krek. Gosp. Bogdan pl. Vulaković, operni pevec iz Düsseldorfa, je z več Zajčevimi pesnimi želel obično pohvalo. Jedna najlepših točk je bil veliki ensemble, duett in bojna pesem iz Zajčeve opere „Nikola Zrinjski“, v katerem sta prevzela solopetje gosp. Freudenreich in gospod Vulaković. Kot jako spreten dirigent se je zopet izkazal gospod Krek. Dobro se je prednašal in lep uspeh je imel Vilharjev zbor „Slovo“, kateri so pela akadem. društva „Bolgarija“, „Hrvatska“, „Ognisko“, „Srbadija“ in „Triglav“, a ga je s temperamentom vodil g. Krek. Bariton-solo je s plemenitim izrazom pel g. Stuhec. Pikantne in zanimive so bile Mayerjeve hrvatske pesmi „Hrvatsko prelo“, katere je udarjal slov.-hrv. tamburaški zbor. Po malih primitivnih instrumentih sodeč, bi nihče ne mislil, da se more tako polno in izrazito na njih udarati. Fantazija iz Smetanove „Prodane neveste“ ni bila novost, a se je dobro igrala in se je imel kapelnik Fridrich zahvaljevati za mnogo priznanja. Občinstvo se je za vse točke zelo zanimalo in z viharim odobravanjem prouzročilo, da so se skoro vse ponavljale.

— (Novo politično in gospodarsko društvo.) Štajersko namestništvo je dovolilo ustanoviti „Slovensko politično in gospodarsko društvo za politični okraj Ljutomerški“. Takega društva so bili Slovenci v Ljutomeru že dolgo potrebni.

— (Novi okrajni živinozdravniki na Štajerskem.) Deželni odbor Štajerske je imenoval okrajni zdravniki gg. Alojzija Komersa za Laško, Janeza Smrekarja za Sevnico in Antona Coufalika za Kozje.

— (V bolnici usmiljenih bratov v Gradcu) je bilo lani 2048 bolnikov, med njimi 1328 Štajercev, 101 Korošec in 44 Kranjcev. Ozdravelo je 1335 bolnikov, zboljalo se je 391, umrlo jih je 136, v oskrbi ostalo pa 126.

— (Potrjen zakon.) Cesar potrdil je načrt zakona glede spremembe prvega odstavka § 22. cestnega zakona z dne 21. maja 1894, kakor ga je sklenil deželni zbor goriški.

— (Ustanovni občni zbori za nove posojilnice na Goriškem.) katere sklicuje „Zveza slovenskih posojilnic“, bodo na sledečih krajih o letošnjih Binkoštih: v Bovcu v petek 31. maja ob 10. uri popoldne; v Kobaridu isti dan ob 6. uri popoldne; v Kanalu v soboto 1. junija ob 2. uri popoldne; v Komnu v ponedeljek 3. junija ob 6. uri popoldne; v Sežani v torek 4. junija ob 4. uri popoldne, in sicer povsodi s sledečim dnevnim redom: 1.) razgovor o pravilih, 2.) pristop zadružnikov, 3.) volitev načelstva in nadzorstva. „Zveza slovenskih posojilnic“ bode zastopana po društvenem nadzorniku g. Ivanu Lappanji iz Krškega.

— (Zarad motenja vere) je bil obsojen te dni pri deželnem sodišču v Trstu magaciner firme Gara in Blau, Pavel Lipschitz, 34 let star iz Kötely-ja na Ogerskem. Naredil je bil na veliki četrtki iz dveh koscev lesa križ in pripel nanj narisano podobo Izveličarjevo ter streljal nanjo in metal kamenja, norčujoč se iz krščanske vere. To se je godilo v navzočnosti delavca Pertota in drugih. Zatoženec je sicer skušal izgovarjati se, da je bila le šala, s katero je hotel dražiti Pertota, ki mu ni prijazen zaradi tega, ker je v službi bil strog proti delavcem. Ker je več prič potrdilo dejanje in je vodja orožnikov Tomsic v Barkovljah izjavil, da je Lipschitzovo dejanje vzbudilo veliko razburjenost med prebivalstvom, je bil Lipschitz obsojen na 14 mesecev težke ječe in da se odžene iz dežele, ko bode prestal kazen. Zagovornik njegov je naznanil priziv ničnosti.

— (Svoboda volitve.) Famosni isterski dež. glavar se je posredovanjem reškega policijskega ravnatelja obrnil na vodstvo ogersko-hrvatske parobrodne družbe s prošnjo, naj družba vsem pri njej službujočim osebam, ki imajo v Istri volilno pravico, prepove glasovati za hrvatske kandidate!

— (Triinšedemdeseti rojstveni dan) je praznoval včeraj v najozjem krogu svojih prijateljev vodja stranke prava dr. Anton Starčević. Na mnogaja ljeta!

— (Škofom senjsko-modruškim) bode imenovan skoro kakor javlja „Hrvatska“ iz zanesljivega vira, sedanjí rektor hrvatskega vseučilišča dr. Ante Maurovič, ker dr. Franjo Iveković, ki je bil najresnejši kandidat, ni hotel prevzeti poziva.

* (O Šafařiku) je predaval te dni v ruskem geografskem društvu v Peterburgu znani učenjak Lamanškij. Imenoval je Šafařika mučenika umetnosti in jednega izmed najznamenitejših učenjakov tega stoletja ter ob jednem zaslužnega učitelja in voditelja ruskih učenjakov na polji slovanskega starinslovja in narodopisja. Pogodin, Sreznevskij, Kostomarov, O. Müller, Kavelin, Kalačev, Hilferding itd. so bili njegovi učenci in so radi priznavali njegove zasluge in njegova dela.

* (Nov češk list.) Od dne 16. t. m. izhaja v Pragi nov politični list „Česke Noviny“ kot glasilo svobodomiselnih čeških opozicij. Glavna točka programa mu je integriteta, jednota in nezavisnost dežel češke krone. Drugim Slovanom se hoče novi list kulturno približevati. Izhajal bode po dvakrat na dan.

* (Milanovi dolgovi) Ves svet vé, da zadnji povod vseh političnih dogodov in državnih preobratov v Srbiji so dolgovi razkralja Milana. Sedaj se ve pozitivno, da mora Milan tekom treh mesecev plačati celih pet milijonov frankov dolgov! To je uzrok najnovejši finančni krizi v Srbiji.

* (Platon Pavlov †.) V Peterburgu je umrl te dni znani ruski zgodovinar Platon Pavlov v 72. letu svoje dobe. On je prvi ustanovnik takozvane nedeljske šole za narod, ki so ljudsko naobrazbo izdatno pospeševale.

* (Gospodična Faure) hči predsednika francoske republike je stopila mej žurnaliste. Zanima se seosebno za obrazilne umetnosti in je o letošnjem „salonu“ napisala nekaj izvrstnih ocen.

* (Zima v Italiji.) V vsej gornji Italiji je že nekaj dni izredna zimska temperatura. V Florenci je termometer padel za 13° in je bližnje gorovje pobeljeno od svežega snega. Nekateri trdijo, da je ta prevrat vremena v zvezi s potresom. V Apeninih so bili hudi snežni zameti. Na Beneškem dežuju in pada toča in se je temperatura prav izdatno znižala.

* (Mrliča v — zapuščino.) V Parizu živel je krovček Chavel s svojo sestričino že 28 let v jedni in isti hiši. Poslednji čas pa je ona jela bolehati, on pa prišel ob zaslužek. Zabredla sta v dolgove, lastnik hiše pa jima je odpovedal stanovanje, ker nista mogla plačati najemščine. Sklenila sta umreti. Na mizo sta napravila cvetlice, se praznično oblekla in zaprla sobo. Zakurila sta v sredi sobe oglje in napila se opija. Seveda sta bila v kratkem mrtva. Ko so ljudje ulomili v sobo, našli so na mizi pismo, v katerem sta nesrečneža izjavila, da sta se usmrtila iz revščine. Ker pa sta svojemu hišnemu gospodarju, ki ima več milijonov premoženja, dolžna 150 frankov stanarine, zapuščata mu svoji trupli v odškodnino. Proda naj ju zdravnikom.

Slovenci in Slovenke! ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Izbrane pesmi“. Zložil Anton Funtek. — Pod tem naslovom izidejo 15. junija najlepše pesmi slovenskega znanega pesnika. Obsegale bodo 10. tiskanih pol in izidejo kot 38. in 39. snopič „Slovenske knjižnice“. Ali tiskane bodo lično in na boljšem papirju. Ta krasna knjiga bo posvečena Ljubljani, kar pove prva pesem. Tiskala se bo v 1000 izvodih nad število naročnikov. Posamični iztisi se bodo prodajali le po 50 kr., a čisti dobiček se pošlje mestnemu magistratu ljubljanskemu v pomoč revnemu prebivalstvu. Ako se knjiga razprodá, dobi Ljubljana okoli 200 gld. Založništvo prosi prijatelje lepe slovenske pesmi in naše nesrečne Ljubljanke, naj bi zbirali odjemnike mej svojimi znanci. Cena 50 kr. za tako knjigo je itak nekaj nenavadnega na slovenskem slovstvenem polju.

Brzjavke.

Dunaj 24. maja. Klub nemške levice se je v današnji seji bavil z vprašanjem o slovenski gimnaziji v Celji. Seja je bila tajna. Proračunski odsek se bo s proračunsko postavko o celjski slovenski gimnaziji bavil mej 29. in 31. majem.

Dunaj 24. maja. Poslanska zbornica je v današnji seji nadaljevala razpravo o davčni reformi in sicer o paragrafi, nanašajočih se na javnost registrov o osebnem davku. Ti paragrafi se bodo odkazali davčnemu odseku.

Praga 24. maja. Sinoči ob 10. uri nastal je v oddelku za stroje etnografične razstave ogenj. Poslopje, kjer so stali stroji za električno razsvetljavo, je pogorelo. Škoda znaša 8000 gld. Provizorična razsvetljava bo v treh dneh gotova.

Budimpešta 24. maja. Vsled intervencije posl. Pazmandyja je francoska vlada izpustila aretovanega storilca atentata na Hentzijeve spomenik, novinarja Szelesa. Dijaki so za to priredili nočjo Pazmandyju velike ovacije. Nastali so izgredi, vsled katerih je policija aretovala več oseb.

Rim 24. maja. Pogajanja mej Avstro-Ogersko in Italijo glede certifikatov o izvoru v Avstrijo upeljanih vin so dognana. Pooblaščenec italijanske vlade Miraglia se je že povrnil sem.

